

ณัฐพร รัฐกิจวิจารณ์ ณ นคร : การประยุกต์ใช้กระบวนการจัดการน้ำแบบผสมผสานเพื่อกำหนดแนวทางในการแก้ไขข้อขัดแย้ง กรณีศึกษากลุ่มน้ำมูลตอนล่าง (APPLICATION OF INTEGRATED WATER RESOURCES MANAGEMENT CONCEPT FOR GENERATING CONFLICT RESOLUTION GUIDELINES: A CASE STUDY OF LOWER MUN BASIN) อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ชัยยุทธ สุขศรี, 273 หน้า. ISBN 974-14-1931-7.

การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในอดีต เน้นการจัดการ แก้ปัญหาทางด้านอุปทาน และยังใช้โครงสร้างสถาบันแบบรวมศูนย์หรือกำกับจากข้างบน (Top-Down Approach) รวมทั้งมุ่งให้ความสนใจในด้านวิศวกรรมเป็นหลัก และขาดการผสมผสานความรู้ในสาขาต่างๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม นำมาซึ่งปัญหาความขัดแย้งด้านต่างๆ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องนำแนวคิดและกระบวนการใหม่ๆ ที่มีการจัดการทรัพยากรน้ำแบบผสมผสาน และต้องทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน ซึ่งก็คือกระบวนการจัดการน้ำแบบผสมผสาน (บูรณาการ) งานศึกษาวิจัยนี้มุ่งเน้นที่จะศึกษาวิเคราะห์กระบวนการและองค์ประกอบหลักของการบริหารจัดการน้ำแบบผสมผสาน (Integrated Water Resources Management: IWRM) ทั้ง 3 ส่วน คือ สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย (Enabling Environment) บทบาทขององค์กร (Institution Roles) และเครื่องมือสำหรับการบริหารจัดการ (Management Tools) เพื่อพิจารณาที่มาและสาเหตุของปัญหา กำหนดกระบวนการรวบรวมข้อมูล การสร้างฐาน/องค์ความรู้ การวิเคราะห์สถานะ ตลอดจนการกำหนดแนวทางในการแก้ไขข้อขัดแย้ง โดยการประยุกต์ใช้เครื่องมือทางด้านวิศวกรรม ได้แก่ แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ MIKE BASIN เพื่อศึกษาสมดุลน้ำ ร่วมกับเครื่องมือบริหารจัดการอื่น ๆ โดยใช้พื้นที่ลุ่มน้ำมูลตอนล่างเป็นกรณีศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า การประยุกต์ใช้กระบวนการจัดการน้ำแบบผสมผสานในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยการให้/วิเคราะห์ข้อมูลที่มีหลักวิชาการด้านวิศวกรรมและผสมผสานกับข้อมูลและมุมมองด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ น่าจะสามารถลดความไม่เข้าใจ และนำไปสู่การลดปัญหาข้อขัดแย้งโดยเฉพาะในระดับที่ 1: ความขัดแย้งเนื่องจากการรับรู้ (Cognitive Conflict) และระดับที่ 2: ความขัดแย้งระหว่างผู้มีส่วนได้เสีย (Stake-holders Conflict) ได้ แต่ในกรณีของปัญหาความขัดแย้งในระดับที่ 3: ความขัดแย้งทางความคิด/อุดมคติ (Ideological Conflict) ยังเป็นการยากที่จะแก้ปัญหาได้

4570308421 : MAJOR WATER RESOURCES ENGINEERING

KEY WORD: INTEGRATED WATER RESOURCES MANAGEMENT / CONFLICT RESOLUTIONS / MIKE BASIN MODEL / LOWER MUN RIVER BASIN

NUTTHAPORN RATTAKITVIJARN NA NAKORN : APPLICATION OF INTEGRATED WATER RESOURCES MANAGEMENT CONCEPT FOR GENERATING CONFLICT RESOLUTION GUIDELINES: A CASE STUDY OF LOWER MUN BASIN. THESIS ADVISOR : CHAIYUTH SUKHSRI, 273 pp. ISBN 974-14-1931-7.

In the past, water resources management emphasized on the management of supply, centralized institutions, top-down approach, more emphasis on engineering solutions, and lack of consideration and integration of knowledge on social, environment and economic. These lead to many conflicts in water management. Therefore, it is necessary to explore additional concept/ideas process of integrated water resources management (IWRM) and public participation processes in order to resolve these conflicts. This research study was conducted to analyze, examine and utilize the processes and the three main elements of IWRM, i.e. i) enabling environment, ii) institution roles and iii) management tools in identifying sources and causes of conflicts, creating data/information compilation processes, building up knowledge base, analyzing the problem situations via various engineering tools, and identifying/creating conflict resolution guidelines. A mathematical model, MIKE Basin, together with some socio-economic management tools was employed. The Lower Mun River Basin was used as a case study.

The Study found that IWRM process can build up better information/knowledge and understanding and participation among stakeholders in addressing the conflicts by systematically providing and integrating engineering/technical information as well as information from other disciplines. This could lead to resolve the first and second level of conflict i.e. "cognitive" and "stake-holders" conflicts. Nonetheless, the third level of conflict i.e. "ideological" one is still very difficult to be resolved.